

Sygn. akt III AUa 1385/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SA Bożena Grubba (spr.) SA Maria Salańska – Szumakowicz
Protokolant:	sekr. sądowy Anita Musijowska

po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2017 r. w Gdańsku

sprawy N. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o stopę procentową składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt VI U 3520/15

oddala apelację.

SSA Bożena Grubba SSA Michał Bober SSA Maria Salańska – Szumakowicz

Sygn. akt III AUa 1385/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, iż stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek(...)N. K. w roku składkowym obejmującym okres od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 31 marca 2013 r. podwyższa się o 50 %.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła płatnik składek N. K..

W uzasadnieniu odwołania podała, że wysokość składki w dokumentach ZUS podała na podstawie pisma otrzymanego z ZUS - decyzji o wysokości składki w wysokości 0,93 %, jak w latach poprzednich. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego stwierdziła ponadto, że nie ma wobec niej zastosowania art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadku przy pracy i chorób zawodowych, ponieważ ma on zastosowanie

jedynie w przypadku nieprzekazania danych lub przekazania nieprawdziwych danych. Informacja przekazana przez nią zawierała dane nieprawidłowe, a nie dane nieprawdziwe. Podlegały one korekcie przez płatnika albo przez organ rentowy w trybie art. 31 ust. 10 - 12 ww. ustawy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy - VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 31 maja 2016 r. w sprawie VI U 3520/15 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. poprzez stwierdzenie, iż płatnik składek N. K.

w roku składkowym obejmujący okres od dnia 1 kwietnia 2012 r. do dnia 31 marca 2013 r. nie ma obowiązku opłacenia składki na ubezpieczenie wypadkowe podwyższonej o 50 %.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. Płatnik składek N. K. z dniem 5 stycznia 2009 r. rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej zakwalifikowanej do grupy działalności „działalność związana z zatrudnieniem” w schemacie Polskiej Klasyfikacji Działalności, dla której stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe została ustalona w wysokości 1,20 %.

W dokumentach rozliczeniowych ZUS DRA za okres od kwietnia 2012 r. do marca 2013 r. wykazała stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,93 %. Z wyjaśnień ubezpieczonej wynika, że była przeświadczona o prawidłowości takiego naliczania. W lipcu i sierpniu 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przeprowadził kontrolę prawidłowości i rzetelności obliczania składek. Z protokołu kontroli z dnia 6 sierpnia 2010 r. wynikało, że ubezpieczona sama ustaliła wysokość stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe za okres od dnia rozpoczęcia działalności na podstawie obowiązującego go numeru PKD (...) działalność związana z rekrutacją i udostępnianiem pracowników, stopa procentowa na ubezpieczenie wypadkowe wynosiła 1,20 % podstawy wymiaru. Z protokołu kontroli wynikało m.in., że „za okres od 1 kwietnia 2010 r. do 31 marca 2011 r. płatnik składek błędnie obliczał i deklarował składki

na ubezpieczenie wypadkowe 1,20 % podstawy wymiaru winno być 0,93 % podstawy wymiaru składki zgodnie z obowiązującym płatnika składek na dzień 31 grudnia 2009 r. numerem PKD (...) - agencja pracy tymczasowej.

Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r.

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U.

z 2015 r., poz. 1242 ze zm.; dalej ustawa) wskazując, że podanie zaniżonej stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe było jedynie wynikiem zwykłej pomyłki, nie było działaniem umyślnym i nie miało na celu przedstawienia nieprawdziwych danych w rozumieniu przepisu art.

34 ustawy. W rozpoznawanej sprawie odwołująca w wymaganym terminie złożyła do ZUS informację, o której mowa w art. 31 ust. 6 ustawy, zawierający wszystkie niezbędne dane,

tj. informacje o liczbie ubezpieczonych, rodzaju działalności według (...) oraz liczbie osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia i liczbie osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy,

w tym w wypadkach śmiertelnych i ciężkich. Nie można zatem zarzucić odwołującej, że nie przekazała danych, o których mowa w art. 31 ustawy. Nie można też przyjąć, że przekazane dane

są nieprawdziwe, bo pozwany w żaden sposób nie kwestionował tych danych. Jedynym zarzutem podnoszonym przez organ rentowy było to, że odwołująca nieprawidłowo ustaliła stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wyniku błędnego zakwalifikowania działalności. Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie przepisu

art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak

w sentencji wyroku.

Apelację od wyroku wywiódł organ rentowy zaskarżając go w całości i zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 34 ust. 1 i ust. 3 w zw. z art. 31 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że nie ma podstaw do podwyższenia płatnikowi stopy procentowej składki

na ubezpieczenie wypadkowe, ponieważ sankcję finansową pociąga za sobą jedynie przekazanie organowi rentowemu nieprawdziwych danych ukierunkowanych na wprowadzenie organu w błąd w zakresie niezbędnym do skalkulowania wysokości tej składki, a nie tylko nieprawidłowych danych,

- naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego przez Sąd I instancji i uznaniu, że zebrany materiał dowodowy pozwala uznać, że w okolicznościach niniejszej sprawy, podanie zaniżonej składki na ubezpieczenie wypadkowe było jedynie wynikiem zwykłej pomyłki, nie było działaniem umyślnym i nie miało na celu przedstawienia nieprawdziwych danych w rozumieniu art. 34 ustawy wypadkowej, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału nie można wyprowadzić takich wniosków, zwłaszcza w świetle wyników kontroli przeprowadzonej u płatnika składek i licznych uchybień tam stwierdzonych.

W związku z powyższym wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, że ubezpieczona nie wykazała żadnych szczególnych okoliczności, które wskazywałyby, że podanie nieprawdziwych danych nastąpiło z przyczyn od niej niezależnych. Za okoliczność taką nie może być uznany błąd niedoświadczonego pracodawcy. Nadto skorygowanie nieprawidłowości nastąpiło dopiero w wyniku kontroli ZUS.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Istotą sporu było, czy pozwany decyzją z dnia 8 października 2015 r. prawidłowo zastosował wobec płatnika(...) (...) N. K. sankcję z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1242 ze zm.; dalej ustawa wypadkowa).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w powyższym zakresie Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy ustalił stan faktyczny w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, zaś w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił on też błędów w rozumowaniu w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, albowiem prawidłowo zinterpretował i zastosował odpowiednie przepisy prawa.

Zatem Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNP 1999, nr 24, poz. 776). Sąd Odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznając ją za wyczerpującą, a tym samym nie ma potrzeby powtarzać w całości trafnego wyводу prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05, LEX nr 179977; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04, LEX nr 177281).

Art. 28 ust. 1 i 2 ustawy wypadkowej wskazuje dwie kategorie płatników składek:

- 1) płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych
- i 2) płatników zgłaszających do tegoż ubezpieczenia co najmniej 10 ubezpieczonych. Kryterium tego podziału jest liczba ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, które to kryterium zostało doprecyzowane w ust. 3 i 4 cytowanego artykułu. Dla każdej z wymienionych kategorii płatników określono odmienne zasady ustalania stopy procentowej składki i inny tryb postępowania w tym zakresie.

W przypadku płatników, o których mowa w art. 28 ust. 1 stopa procentowa składki jest zryczałtowana. Wynosi ona dla każdego płatnika z tej kategorii, niezależnie od grupy działalności - do jakiej został zaliczony - 50 % najwyższej stopy procentowej ustalonej na dany rok składkowy dla grup działalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 30 ustawy. Do płatników tych nie ma zastosowania art. 29 powołanego aktu prawnego, wskazujący podstawę klasyfikowania grup działalności (PKD) i sposób ich kodowania (REGON) oraz art. 31 ust. 3 i 6 dotyczący danych, do jakich przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest płatnik.

W odniesieniu do drugiej kategorii płatników, o których mowa w art. 28 ust. 2 ustawy wypadkowej zasadą jest opłacanie składki według ustalonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i podawanej do wiadomości płatnika zindywidualizowanej stopy procentowej, która stanowi iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe właściwej dla grupy działalności, do której należy płatnik i wskaźnika korygującego ustalonego dla danego płatnika.

Płatnicy ci są zobowiązani do przekazywania do organu rentowego danych służących do ustalenia kategorii ryzyka dla swojej grupy działalności (takich jak rodzaj działalności według PKD ujęty w rejestrze REGON) oraz wskaźnika korygującego (liczba osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego oraz liczba poszkodowanych w wypadkach ogółem, poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych i ciężkich oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia) (art. 29 oraz art. 31 ust. 3 i 6 ustawy wypadkowej). W stosunku do tych osób stosuje się regulację prawną zawartą w art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej.

W tym miejscu podkreślić należy, że w myśl ust. 6 art. 31 ustawy wypadkowej dane, o których mowa, obejmują dane identyfikacyjne płatnika składek, określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, rodzaj działalności według PKD, liczbę ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego oraz adres płatnika składek. Dane dotyczące działalności prowadzonej przez wnioskodawczynię, liczby ubezpieczonych oraz dane identyfikacyjne płatnika wraz z jego adresem były podane organowi rentowemu. Składając odpowiednią deklarację wnioskodawczyni nie podała żadnych nieprawdziwych informacji, które skutkowałyby zaniżeniem stopy procentowej. Samo określenie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe nie wchodzi w zakres przepisu art. 31 ust. 6, a więc brak było podstaw do zastosowania wobec wnioskodawczyni swoistej kary polegającej na podwyższeniu o 50 % stopy procentowej składki. Informacja przekazana przez wnioskodawczynię zawierała dane nieprawidłowe, a nie dane nieprawdziwe, podlegające korekcie przez płatnika albo przez organ rentowy w trybie art. 31 ust. 10-12 ustawy wypadkowej.

W judykaturze zarówno Sąd Apelacyjny w Gdańsku (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w sprawie III AUa 792/11), jak i inne sądy powszechne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 listopada 2008 r., III AUa 753/2008) odwoływały się wprost do stanowiska ugruntowanego również w literaturze, a sprowadzającego się do oceny, że ustalenie przez płatnika nieprawidłowej - zaniżonej składki na ubezpieczenie społeczne nie prowadzi automatycznie do możliwości nałożenia na płatnika przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych sankcji określonej w art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej. Za takim poglądem przemawiają także intencje samego ustawodawcy prezentowane w toku procesu legislacyjnego, a także poglądy doktryny prawa. Przywołać tu wypada pogląd wyrażony przez autorów komentarza do przepisów ustawy - D. E. Lach, S. Samol, K. Ślebza, Ustawa o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Komentarz, Oficyna, 2010.: Należy uznać, iż jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do subsumcji niniejszego przepisu. Świadczy o tym nie tylko sam przepis stwierdzający o konieczności opłaty odsetek jedynie za zwłokę, ale także przepis karnoprawny art. 219 k.k., który to statuuje umyślny czyn zabroniony polegający na niedopełnieniu obowiązków związanych z ubezpieczeniami społecznymi. Jeśli zatem płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa dla naliczenia

mu stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych.

Jednoznaczne i zbieżne z powyższymi poglądami stanowisko w tej materii zajął także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 września 2012 r., II UK 39/12, M.P.Pr. 2013/1/49-50 wskazując że zakresowo czym innym są dane nieprawidłowe, a czym innym dane nieprawdziwe. Artykuł 34 ust. 1 ustawy wypadkowej pozwala na zastosowanie sankcji w nim przewidzianej tylko w przypadku podania danych nieprawdziwych (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 19 września 2013 r., III AUa 109/13, LEX nr 1381336).

Oceniając działania płatników składek pod kątem możliwości zastosowania sankcji z art. 34 ustawy wypadkowej, na uwadze mieć także należy prewencyjny charakter instytucji podwyższenia stopy procentowej składek. Celem tej instytucji powinno być bowiem zdyscyplinowanie płatników składek do należytego wykonywania ciążących na nich obowiązków i przekonanie ich o nieopłacalności podawania nieprawdziwych danych, nie zaś wzbogacanie funduszu ubezpieczeń kosztem płatników, którzy jedynie przez omyłkę podali błędne dane. Regulacja ta nie powinna także zniechęcać płatników, którzy zdali sobie sprawę, że wypełniając deklaracje, popełnili błąd, do ujawnienia tego błędu. W przypadku stosowania przedmiotowego przepisu powinien być brany pod uwagę stosunek płatnika składek do realizacji ustawowych obowiązków, w tym także jego zachowanie po stwierdzeniu nieprawidłowości w dotychczasowym działaniu. Odmienne rozumienie powołanego przepisu, które zakłada nałożenie na płatnika składek sankcji polegającej na podwyższeniu stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe w każdym przypadku przekazania Zakładowi nieprawdziwych danych służących do ustalenia prawidłowej stopy procentowej owych składek, musiałoby natomiast prowadzić do wniosku, że płatnikowi nie będzie „opłacać się” jakkolwiek inicjatywa w zakresie naprawienia zaistniałych błędów, skoro przewidziana treścią art. 34 ust. 1 ustawy sankcja i tak nie może go ominąć. W tej sytuacji osiągnięcie dyscyplinującego płatników celu omawianej regulacji nie byłoby w ogóle możliwe.

Sąd II instancji podzielił ocenę Sądu Okręgowego, że podanie zaniżonej stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe przez N. K. było jedynie wynikiem zwykłej pomyłki, nie było działaniem umyślnym i nie miało na celu przedstawienia nieprawdziwych danych w rozumieniu przepisu art. 34 ustawy wypadkowej.

Apelujący organ rentowy szeroko odnosił się do kwestii winy i jej rodzajów pomijając zupełnie, co trafnie ustalił Sąd Okręgowy, że pozwany w lipcu i sierpniu 2010 r. przeprowadził kontrolę prawidłowości i rzetelności obliczania składek przez płatnika składek. Z protokołu kontroli z dnia 6 sierpnia 2010 r. wynikało, że ubezpieczona sama ustaliła wysokość stopy procentowej na ubezpieczenie wypadkowe za okres od dnia rozpoczęcia działalności na podstawie obowiązującego go numeru PKD (...) działalność związana z rekrutacją i udostępnianiem pracowników, stopa procentowa na ubezpieczenie wypadkowe wynosiła 1,20 % podstawy wymiaru. Z protokołu kontroli wynikało m.in., że za okres od 1 kwietnia 2010 r. do 31 marca 2011 r. płatnik składek błędnie obliczał i deklarował składki na ubezpieczenie wypadkowe 1,20 % podstawy wymiaru winno być 0,93 % podstawy wymiaru składki zgodnie z obowiązującym płatnika składek na dzień 31 grudnia 2009 r. numerem PKD (...) - agencja pracy tymczasowej (protokół kontroli –k. 30-34 a.s.).

Reasumując, stwierdzić należy, iż Sąd I instancji trafnie uznał, iż decyzja organu rentowego podwyższająca stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe jest błędna.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

SSA Michał Bober SSA Bożena Grubba SSA Maria Sałańska-Szumakowicz